

СЕНСОРНА ІНТЕГРАЦІЯ ДІТЕЙ З СИНДРОМОМ ДАУНА ЧЕРЕЗ МОНТЕССОРІ-ТЕРАПІЮ.

У статті висвітлено зміст сенсорної інтеграції як методу корекційно-розвивального впливу на дітей з синдромом Дауна. Представлені особливості, види, основні напрямки роботи сенсорного розвитку у дітей молодшого шкільного віку методами М. Монтессорі – терапії.

Ключові слова: діти із синдромом Дауна, сенсорне виховання, Монтессорі - терапія,

In the article, there is a change in sensory integration as a method of corrective developmental injection on children with Down syndrome. Presented are the features, see, the main directing of the robotic sensory development in children of a young school age by the methods of M. Montessori - therapy.

Key words: children with Down syndrome, sensory learning, Montessori therapy.

Постановка проблеми. Як допомогти дітям з синдромом Дауна досягти сенсорного розвитку за допомогою методики М. Монтессорі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема сенсорного розвитку дітей перебуває в центрі уваги багатьох вчених, і висвітленні в дослідженнях як психологів так і педагогів Аванесова В., Венгер Л., Запорожець О., Ігнат'єв Є., Мухіна В., Поддьяков М., Тихеева Є., Фльоріна Є. Видатні зарубіжні спеціалісти в галузі дошкільної педагогіки Айрес Е.Дж., Банди А., Кислинг У., Лейн Ш., Мюрей Э., М. Монтессорі, Як Э.

Мета. Визначення можливостей застосування сенсорної інтеграції в роботі з дітьми з синдромом Дауна.

Виклад основного матеріалу. Сенсорний розвиток є основою для успішного оволодіння будь-якою діяльністю. Сенсорний розвиток дитини – це розвиток його сприйняття і формування уявлень про зовнішні властивості предметів кольору, величини, форми, розташування в просторі, смаку, запаху. Зі сприйняття предметів і явищ навколишнього світу починається пізнання, тому сенсорні здібності складають фундамент розумового розвитку [5, 50-53].

Сприйняття людиною інформації через зір, слух, нюх, дотик, смак, опрацювання її – це процес сенсорної інтеграції. Завдяки цьому процесу дитина може правильно реагувати на різні ситуації.

Проблеми сенсорної інтеграції досить поширені серед дітей із такими порушеннями, як аутизм, затримка психічного розвитку, затримка мовленнєвого розвитку, синдром Дауна. Ці проблеми призводять до «порушення сенсорної інтеграції». Даний термін позначає комплексний розлад, при якому діти не правильно інтерпретують повсякденну сенсорну інформацію, у тому числі тактильну, зорову, слухову, нюхову, смакову та рухову, що, в свою чергу, призводить до проблем поведінки, навчання, розвитку мови, спілкування, координації та і т.д.

Якщо в дитини є дисбаланс або чутливість до певних сенсорних стимулів, це заважатиме їй навчатися та розвиватись, спричиняючи постійний стрес та тривожність. Діти, у яких порушена обробка слухової інформації, бояться гучних звуків, не переносять деяких видів музики, слів матері, тембр голосу, часто закривають вуха руками чи подушкою, не люблять галасливого оточення, гамір на вулиці [1].

Діти з порушенням зорової сенсорної системи не люблять ходити по сходах, переступати перешкоди, дивитися в очі, люблять темряву, яскраве світло діє на них негативно.

Коли порушується тактильне сприйняття, діти бояться забруднитись, не люблять ґрати з фарбами, пластиліном, піском, уникають дотиків до себе та до багатьох предметів,

можлива різка реакція на деякі тканини одягу, постільної білизни, різні конструкції одягу – ярлички, нитки; вони не люблять ходити босоніж, в них знижена больова та температурна чутливість [4, с. 29].

При порушеннях моторної, вестибулярної функції дитина може відрізнятись незграбністю, незручністю рухів, уникає спортивних майданчиків, гірок, ігор з мячем, велосипеда, погано стрибає, в рухливих іграх намагається триматися і хапатися за все, відчуваючи себе нестійко.

При подібних порушеннях дітям складно концентрувати увагу, якщо в навколишньому середовищі є такі подразники, до яких вони особливо чутливі. Тому вони змінюють ігри, інтереси, види активності дуже швидко, при цьому присутня тривожність, афекти – надмірні емоційні реакції – примхи, плач, істерики, сміх, агресивна поведінка [5, 45].

Допомога та корекція надається дітям в спеціальних школах, навчально – реабілітаційних центрах, інклюзивно-ресурсних центрах. Також, заклади освіти за потреби утворюють інклюзивні класи, спеціальні групи для навчання осіб з особливими освітніми потребами.

Інтеграція дітей з особливими освітніми проблемами в закладах освіти залежить від умов які для цього були створені, а також від роботи всіх учасників освітнього процесу. Навчання, виховання, корекція в таких закладах є можливістю для дітей отримати кваліфіковану допомогу і мати можливість соціалізуватися та інтегруватися в суспільстві.

Щоб сенсорні процеси в дітей із різними порушеннями розвивалися успішно, необхідно застосовувати спеціальні методики. Значення сенсорного розвитку дитини із ООП для її повноцінного розвитку та майбутнього життя ставить перед теорією та практикою навчання завдання розробки та використання найбільш ефективних засобів та методів сенсорного виховання [6].

Ефективними у роботі з дітьми із синдромом Дауна є розробки М. Монтесорі, які були спрямовані на розвиток сенсорного сприйняття і моторики дитини. Її посібники навчають і допомагають дітям всебічно розвиватися.

Для освоєння дітьми форми, кольору, величини предметів, розвиток у них слухового, тактильного та інших аналізаторів, програма Монтесорі передбачає використання різних розвиваючих вправ.

Для роботи рекомендується окрема кімната [2, 49]

Розвиток тактильного та зорового сприйняття відбувається через вправи з використанням круп, бобові, тісто, пластилін, природний матеріал, гудзики, застібки, камінці. Використання різних за фактурою матеріалів, тканин, дрібні іграшки, пазли, конструктор. Широко використовуються вправи з водою.

Розвиток слухового сприйняття відбувається за допомогою музичних інструментів, шумових циліндрів, ритмічних вправ. Музикотерапія також важлива складова для формування музично-сенсорних здібностей дітей, навчання диференціації звуків, розвиток слухового сприймання [5, 55].

Нюх та смакове сприйняття корегуються за допомогою коробочок з запахами, та куштування різних за смаком продуктів.

Сенсорний підхід до інтеграції всіх видів діяльності дає позитивну динаміку тому, що розвиток психічних процесів -мислення, пам'ять, увага -тісно пов'язаний з рівнем розвитку мовлення, комунікації, гри, рухових навичок, мотивації, контакту зі світом, волі, уяви, і доповнюють один одного – це комплексний метод розвитку і навчання дитини [3].

Висновки. Отже, сенсорний розвиток дуже важливий для всебічного розвитку дитини. Він є фундаментом розумового розвитку пам'яті мислення, уваги, мови. Впливає на розвиток психічних функцій. Формуються уявлення про навколишній світ, властивості предметів та особистість. Методика М. Монтесорі допомагає дитині самостійно освоювати знання, використовується в різних країнах і допомагає у всебічному розвитку дитині з ООП.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Айрес Э. Дж. Ребенок и сенсорная интеграция. Понимание скрытых проблем развития. М.: Теревинф, 2009. 272 с
2. Заплатинська А.Б. Становлення поняття « сенсорна інтеграція» у корекційній педагогіці. Корекційна та соціальна педагогіка і психологія. 2013. Вип. 23 (1). С. 48-57
3. Ільченко А.М. Гуманістичні ідеї Марії Монтессорі і спеціальна педагогіка // Дидактичні та соціальнопсихологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі: Науково-метод. зб.: Вип.6 / За ред. В.І. Бондаря, В.В.
4. Кислинг У. Сенсорная интеграция в диалоге. Понять ребенка, распознать проблему, помочь обрести равновесие. Перевод с англ. Шарр К. Под ред. Ключковой Е. В. М.: Теревинф, 2017. 240 с.
5. Монтессорри. М. Мой метод: начальное обучение – М.: Астрель: АСТ,2006. – 349 ст.13.
6. Сидорук І. О., Подолянчук І. С., Зарічанська Л. О.5: Соціальна адаптація дітей з синдромом Дауна.

Рекомендує до друку науковий керівник доцент Ляшко В.В.